

Minulost a budoucnost Charty 77

*V letošním roce oslavila Charta 77 dvacáté výročí od svého založení. Tento fakt se stal důvodem pro uspořádání Dne Charty 77, jehož součástí se stalo i slavnostní zasedání vědecké rady Univerzity Karlovy (blíže v článku *Ocenění pro svobodu a demokracii*). Zajímavými myšlenkami zaujal někdejší mluvčí Charty 77, profesor FF UK prof. dr. Ladislav Hejdaček, Dr. h. c., který připomenul podstatu, osobnosti a ideje Charty 77, její minulost a odkaz do blízké i daleké budoucnosti:*

- Charta 77 je značně komplikovaný fenomén, jehož kontury ještě v mnohém nebyly náležitě zaostřeny, a někdy bývají dokonce záměrně rozostřovány.
- Mohli bychom říci, že dějinné činy a události jsou jako semena, která dopadají na různá místa a do různých podmínek; někdy z nich něco vyrostě a jindy nikoliv. Charta 77 je takový čin, taková událost, která skončila přibližně po 13 letech života, aby začal její "druhý život", její "druhé dějiny" v reakcích a navazování dnešních a zítřejších členů naší společnosti.
- Všichni víme, že tyto druhé dějiny Charty 77 začaly dost nešťastně a že i nadále jsou vysoce problematické. Na tom mají velkou část viny sami "chartisté". Ve změněné situaci se řada prominentních signatářů začala chovat nejen politicky i lidsky chybně, ale často se prohřešovala i proti zásadám základního dokumentu i proti určitému stylu spolupráce, jaký se v Chartě za léta jejího aktivního působení více méně ustálil. Profesionální politika jim najednou zamotala hlavy.
- Pomineme-li chartisty samotné, lze říci, že o Chartě se většinou buď mlčelo anebo jí byla adresována mělká a odmítavá oficiální a polooficiální kritika.
- Ptám se tedy sám sebe: co se to dnes vlastně děje v masových prostředích, ale také na mnohých jiných platformách, mezi jiným také dnes na této vědecké radě, že se na Chartu v tak nebyvalém rozsahu vzpomíná, že se o ní tolik mluví a že je oslavně hodnocena? Je to výrazem nějaké politické nebo kulturně politické změny, nebo to znamená, že se o Chartě může mluvit, protože už definitivně patří minulosti a dnes tu jsou nebezpečnější protivníci? Je Charta respektive jsou její myšlenky definitivně vyčpělé a passé? Má Charta 77 schopnost v něčem ještě dnes inspirovat zejména mladé lidi? Nebo může být uložena takříkajíc 'vycpaná' do historického muzea?

Dnešní mladí lidé, až na velmi vzácné výjimky, nemají ani ponětí o myšlenkách a poslání něčeho, jako byla Charta 77 - je to minulost, o které se učí, protože musejí. Co na to prof. Hejdaček?

- Na takto položenou otázku nelze odpovědět objektivně, tj. z pozice nezaujatého pozorovatele. Budou na ni muset odpovědět mladí lidé sami. Také mezi univerzitními učiteli se našli lidé, kteří dali před taktikou přednost hlasu svědomí, a snad také v nich najdou příští generace studentů svou inspiraci.

Určitě najdou. Když budou mít chuť hledat.

(zpracovala alk)